UNITAT 3

La planificació estratègica LGTBI: inicis, assoliments i reptes

CONTINGUTS

1. Àmbit competencial de les administracions en polítiques públiques LGTBI
2. La planificació estratègica LGTBI del Govern de les Illes Balears: principis d'actuació, eixos i objectius
3. Algunes bones pràctiques institucionals en favor dels drets de les persones LGTBIAQ+ a les Illes Balears
4. Reptes per consolidar les estructures en matèria de diversitat, igualtat de tracte i no-discriminació

OBJECTIU

Identificar les competències i la planificació estratègica en matèria LGTBI de les diferents administracions públiques i els serveis i recursos específics a l'abast de les persones i famílies LGTBIAQ+ a les Illes Balears, així com els reptes per consolidar els serveis i no produir més desigualtats.

Autora: lena castells torrens
Data d'elaboració: agost de 2025. Data d'actualització agost 2026.
Aquesta obra es difon mitjançant la llicència Creative Commons Reconocimiento-NoComercial-CompartirIgual 4.0 Internacional License.

INTRODUCCIÓ

En aquesta darrera unitat entram en la matèria més concreta de l'operativització de les polítiques públiques i de la seva materialització en plans estratègics, protocols, guies i altres eines per ajudar el personal de les administracions públiques a complir i a fer complir la normativa en vigor i a participar activament en l'erradicació de l'LGTBI-fòbia social i institucional.

Descobrireu que les polítiques públiques no sempre són quelcom material o estructural, sinó que també hi ha accions simbòliques amb un pes significatiu fruit del context actual que ens interpel·la contínuament a posicionar-nos.

Les polítiques públiques no són mai neutrals.

Us anim a continuar-vos fent preguntes pertinents i trobar les respostes que us permetin fer una feina més eficaç des de la vocació de servei públic.

Recomanacions per facilitar una lectura (més) comprensiva

Abans de llegir aquesta unitat didàctica, és aconsellable haver llegit les dues unitats didàctiques anteriors.

Cal llegir els peus de pàgina, perquè aporten informació útil i/o perquè tenen enllaços relacionats amb el concepte o l'apartat corresponent.

Així mateix, aquesta unitat didàctica té el seu propi annex amb els protocols i les guies que s'han elaborat en el desenvolupament de les polítiques públiques LGTBI del Govern de les Illes Balears i que us serviran per completar el material obligatori del curs.

1. Àmbit competencial de les administracions en polítiques públiques LGTBI

Fins al desembre de 2018 totes les competències en matèria LGTBI eren del Govern de les Illes Balears. Això va canviar a partir de l'1 de gener de 2019, mitjançant l'entrada en vigor del Decret 47/2018, de 21 de desembre, de traspàs als consells insulars de les funcions i els serveis inherents a les competències pròpies d'aquests consells insulars que actualment exerceix l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears en matèria de polítiques LGTBI.

Tot i així, aquest Decret estableix que l'Administració de la Comunitat Autònoma es reserva algunes funcions i serveis en matèria de polítiques LGTBI, entre les quals destaquen:

- L'obtenció de dades estadístiques oficials per elaborar, en l'àmbit de les competències que li són pròpies, polítiques públiques antidiscriminatòries en l'àmbit LGTBI.
- El suport operatiu per al funcionament del Consell d'LGTBI de les Illes Balears.
- El disseny d'un servei d'atenció integral[1] (SAI) per atendre les persones que pateixin, hagin patit o estiguin en risc de patir discriminació o violència per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere (article 9 de la Llei 8/2016).
- L'impuls de mesures per fomentar el desenvolupament d'accions de responsabilitat social de les empreses en polítiques LGTBI.
- La promoció de la recerca sobre les causes, les característiques i les dificultats per identificar els problemes i les conseqüències de les diferents formes de violències masclistes, inclosa l'LGTBI-fòbia.
- La creació d'espais per a la interlocució per fer efectiu el que estableixen els articles 10 i 11 de la Llei 8/2016.
- En general, la resta de funcions i serveis que, per la seva naturalesa, tenguin un caràcter suprainsular o que s'hagin de desenvolupar per satisfer els interessos estratègics de les polítiques públiques LGTBI en el conjunt de les Illes Balears.

El Decret 47/2018 també preveu funcions i serveis en els quals han de concórrer les administracions autonòmica i insulars, entre els quals destaquen els següents:

- Els consells insulars han de participar, en els àmbits que pertoquin, en els procediments d'elaboració de plans estratègics autonòmics de polítiques LGTBI, l'aprovació dels quals és competència del Govern de les Illes Balears. A la vegada, l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears ha de

1Document elaborat pel Servei de Coordinació i Atenció a la Diversitat Sexual i de Gènere amb el títol «Disseny dels principis i criteris mínims d'actuació per a la implementació del Servei d'Atenció Integral (SAI) pels consells insulars al seu territori», que es va aprovar en la sessió plenària del Consell d'LGTBI de les Illes Balears de l'1 de juny de 2020.

fer el mateix en els procediments d'elaboració dels plans estratègics insulars de polítiques LGTBI de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera, tot això amb la finalitat d'aconseguir la convergència necessària i la complementarietat d'actuacions en matèria de polítiques LGTBI en el conjunt de les Illes Balears, amb vista a complir el principi de coherència.

- Els consells insulars han d'executar, en els àmbits territorials respectius, les mesures i les accions que els corresponguin en l'exercici de les competències que els són pròpies en matèria de polítiques LGTBI, que preveuen els plans estratègics corresponents.

Són moltes les funcions i els serveis que aquest Decret transfereix als consells insulars de Mallorca, de Menorca, d'Eivissa i de Formentera, ens els àmbits territorials respectius, en matèria de polítiques LGTBI (atenció a la diversitat sexual i de gènere), pel que fa a:

1. La participació social del moviment LGTBI.
2. L'elaboració de polítiques LGTBI en tots els àmbits insulars d'intervenció.
3. Les mesures per a la integració de la perspectiva de gènere en l'actuació administrativa.
4. Les mesures per promoure la igualtat en diferents àrees d'intervenció administrativa, entre les quals hi ha:

    - L'estudi i la detecció de mancances i de les necessitats de les persones LGTBI per poder complir les prescripcions de la Llei 8/2016 LGTBI.
    - **L'atenció, la informació i l'orientació de les persones LGTBI sobre programes i recursos per facilitar l'exercici efectiu dels seus drets (...)**

5. La participació del col·lectiu LGTBI en l'àmbit cultural, esportiu i de temps lliure.
6. La inclusió social de les persones LGTBI.
7. La formació i la sensibilització, en general, en matèria de polítiques LGTBI.
8. La recerca de recursos sobre polítiques LGTBI.
9. Les relacions institucionals.

Les funcions que es deriven de l'atenció, la informació i l'orientació de les persones LGTBI sobre programes i recursos per facilitar l'exercici efectiu dels seus drets s'han fet efectives **posant en funcionament els Serveis d'Atenció Integral (SAI) LGTBI.** Cada consell insular va escollir el model jurídic que volia donar a aquest servei. El Consell de Mallorca i el Consell Insular d'Eivissa van escollir externalitzar el Servei. En canvi, el Consell Insular de Menorca i el Consell Insular de Formentera han creat el Servei i li han assignat personal propi, com ja va fer el Govern de les Illes Balears l'any 2017, quan va crear el Servei de Coordinació i Atenció a la Diversitat Sexual i de Gènere.

Tant el Consell Insular de Menorca com el Consell Insular d'Eivissa han incorporat el SAI LGTBI dins la Cartera de Serveis Socials com una prestació garantida.

La finalitat dels SAI LGTBI ve determinada per l'article 9.1 de la Llei 8/2016 LGTBI i ha d'oferir atenció a les persones que pateixin, hagin patit o estiguin en risc de patir discriminació o violència per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere, i també ha de donar respostes adequades, àgils, properes i coordinades a les necessitats d'aquestes persones i les seves famílies.[2]

Cal especificar que, fins a dia d'avui, només el Consell Insular de Formentera disposa d'un pla estratègic insular en matèria LGTBI (2023-2026).

«L'objectiu general d'aquesta iniciativa és l'elaboració d'un pla LGTBI que contingui un diagnòstic de la situació del col·lectiu en el context de Formentera, així com una proposta de polítiques públiques i accions que es puguin implementar per tal de transversalitzar la diversitat sexual i de gènere i col·laborar així en la promoció de la igualtat i la no-discriminació de les persones del col·lectiu LGTBI» (Vanessa Parellada, consellera competent en la matèria en la data de la publicació de la notícia, 6 d'octubre de 2021).[3]

El Pla estratègic LGTBI del Consell Insular de Formentera (2023-2026) està elaborat per Alba Pons Rabasa, que en va fer un diagnòstic basat en metodologies participatives. Aquest Pla és com una bona pràctica institucional en matèria LGTBI, pel que fa a la redacció i el marc teòric des del qual està dissenyat, que és el transfeminista interseccional, impulsat en la planificació estratègica LGTBI del Govern de les Illes Balears. Caldria que aquest document estigués penjat en la web del Consell Insular de Formentera, a l'abast de tota la ciutadania.

2 En trobareu tota la informació en el Mapa de recursos LGTBIAQ+ de les Illes Balears, que cal conèixer per poder utilitzar en la vostra pràctica diària. Està inclòs com a recurs didàctic específic d'aquest curs i el podeu descarregar en l'enllaç que trobareu a la bibliografia.

3 https://consellinsulardeformentera.cat/index.php?option=com_content&view=article&id=8232%3A2021-10-06-12-35-26&catid=343%3Aigualtat&Itemid=538&lang=ca

2. La planificació estratègica LGTBI del Govern de les Illes Balears: principis d'actuació, eixos i objectius

El primer Pla estratègic en matèria LGTBI a les Illes Balears va ser en el període 2017-2019 i va servir de base per ordenar les primeres actuacions transversals des de les conselleries del Govern de les Illes Balears. Més endavant, després de la pandèmia, l'abril de 2021, en el ple del Consell d'LGTBI de les Illes Balears, es va aprovar el II Pla estratègic de polítiques públiques LGTBI i en matèria de diversitat sexual, familiar i de gènere de les Illes Balears per al període 2021-2024.

Actualment, disposam d'un informe d'anàlisi de l'assoliment de les accions (abril de 2025) i estam en procés de redacció del tercer Pla estratègic, en el qual han de col·laborar els 4 consells insulars i el Consell d'LGTBI de les Illes Balears, que l'ha d'aprovar.

El **principi bàsic** del qual s'ha de partir per repensar, dissenyar i implantar polítiques públiques és **concebre els drets de les persones LGTBIQ+[4] com a drets humans**; per tant, cal defensar-los, complir-los i fer-los complir.

La **línia estratègica bàsica continua sent la de la transversalitat**, que implica diferents direccions generals i/o departaments del Govern de les Illes Balears, així com ens instrumentals, a fi de detectar els obstacles que la població LGTBIQ+ té a l'hora d'accedir als seus drets i recursos de manera sectorial, i revisar quines transformacions estructurals es poden fer per detectar i eliminar les desigualtats.

Al mateix temps, és important **incorporar progressivament accions positives concretes dins les polítiques públiques** en els àmbits en què s'hagi detectat que aquestes mesures afavoriran de manera inequívoca i eficaç les persones més desfavorides del col·lectiu, sobretot en els grups més vulnerables. En la legislatura anterior es va començar a fer un treball transversal des del Servei de Coordinació i Atenció a la Diversitat Sexual i de Gènere i el Servei d'Intermediació del SOIB, per tal de posar mesures concretes per afavorir l'ocupació de les persones trans,* sobretot les dones trans de més de 45 anys en situació d'exclusió social.

Eixos estratègics

Eix 1, d'implantació i coordinació de polítiques públiques LGTBI i en matèria de diversitat sexual, familiar i de gènere.

4 He mantingut aquí l'acrònim tal com es va incorporar en el text del II Pla estratègic (aprovat l'any 2021). Ha estat més recentment que he començat a incorporar la sigla «A» d'asexualitat, per fer-la visible i aprofundir en tot l'espectre asexual (demisexualitat, grisexualitat, entre d'altres), ja que és una orientació sexual prou desconeguda que pateix també moltes violències, sobretot dintre del mateix col·lectiu LGTBI+.

Eix 2, de garantia de drets i mesures de bon tracte i no-discriminació de les persones i les famílies LGTBIQ+.

Eix 3, de mecanismes per fer efectiva l'erradicació de qualsevol mena d'LGTBI-fòbia i per fomentar-ne el coneixement de les causes i conseqüències.

Eix 4, de mesures transversals i accions positives en polítiques sectorials a favor del col·lectiu LGTBIQ+.

Eix 5, de justícia i reparació històrica en memòria democràtica d'LGTBIQ+.

Objectius generals (objectius estratègics, OE)

OE1. Impulsar, implantar i coordinar polítiques públiques en matèria LGTBI des d'un enfocament transversal i interseccional, tenint en compte la distribució competencial interinstitucional i interadministrativa en aquesta matèria, per continuar amb el desplegament de la Llei 8/2016 amb la finalitat de garantir l'accés als drets de les persones LGTBIQ+.

OE2. Contribuir a identificar i reduir l'origen de les desigualtats i de les violències que pateix el col·lectiu LGTBIQ+, posant el focus en les causes estructurals de la discriminació i l'estigmatització, així com les dificultats a l'hora d'accedir als recursos, béns i serveis, amb la finalitat d'establir mesures per afavorir la igualtat de tracte i no-discriminació.

OE3. Remoure els obstacles que troben les persones i les famílies LGTBIQ+ per tenir una vida lliure de violència i discriminació en tots els àmbits, així com fomentar accions per erradicar de manera efectiva qualsevol manifestació d'LGTBI-fòbia a les Illes Balears i analitzar-ne les causes i les conseqüències.

OE4. Potenciar i consolidar les capacitats d'interlocució i de suport a les entitats LGTBIQ+ de les Illes Balears com a agents clau per sumar sinergies a l'hora de cooperar i proposar estratègies i accions en matèria de diversitat sexual, familiar i de gènere a les Illes Balears.

OE5. Impulsar accions encaminades a restituir la memòria i la dignitat dels col·lectius i de les persones que van ser sotmeses històricament a pràctiques discriminatòries, d'estigmatització i persecució durant la dictadura i els primers anys de transició per raó de la seva orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals.

3. Algunes bones pràctiques institucionals en favor dels drets de les persones LGTBIAQ+ a les Illes Balears

El **Consell d'LGTBI de les Illes Balears,** com a òrgan consultiu de les administracions balears que incideixen en aquest àmbit i com a espai de participació ciutadana en matèria de drets i deures de les persones LGTBI, es va crear mitjançant l'article 7 de la Llei 8/2016 LGTBI i està regulat pel Decret 9/2017.

La sessió constitutiva va tenir lloc el 22 de maig de 2017, quan encara no feia un any de l'entrada en vigor de la Llei, per tant, podem dir que **aquest òrgan és la primera bona pràctica institucional que es va dur a terme a les Illes Balears en matèria de drets de les persones LGTBI.**

A més dels grups de treball i d'altres accions encomanades, en la sessió extraordinària del 21 de juliol de 2021 es va **aprovar una declaració de condemna contra les agressions LGTBI-fòbiques de dins i fora de les Illes**.[5]

Aquesta és una pràctica «simbòlica», un posicionament clar en contra de les agressions motivades per l'odi LGTBI-fòbic. Què hem dit de les polítiques públiques? Que no poden ser neutrals. Aquesta declaració de condemna va coincidir setmanes més tard amb l'assassinat del jove Samuel Luiz al crit de «maricón».

Cinc anys més tard, en la sessió plenària núm. 18 del Consell d'LGTBI del 21 de maig de 2026, la presidenta del Consell d'LGTBI i consellera competent en la matèria va llegir una declaració de condemna als atacs homòfobs que s'havien dut a terme en Mallorca en els darrers mesos, concretament 2 a Palma i 1 a Andratx.

Cal indicar que també hi va haver un atac homòfob (agressió comesa contra un home gai a Formentera).

Una acció de condemna, que no canvia ni transforma estructures, es pot quedar en quelcom aïllat si no va acompanyada de mesures veritablement transformadores que puguin contribuir de manera decidida a millorar la vida de les persones. També es pot percebre com una reacció a un fet extrem d'agressió homofòbica, absolutament condemnable, igual que ho són la resta de violències masclistes en què moltes dones són assassinades.

Aquestes accions simbòliques de posicionament de les polítiques públiques envien un missatge molt clar a tota la ciutadania, però el que és més important

5 Al final d'aquest document trobareu una infografia amb el text de la Declaració.

encara: també envien un missatge a les persones que poden estar en risc de patir una agressió masclista i LGTBIAQ+fòbica.

Seguint en la mateixa línia d'accions simbòliques, si llegiu la frase següent, us imaginau qui l'ha pogut dir o escriure?

«Hem passat del jo en posició dominant del masculí i singular al nosaltres, que és masculí, és femení, és trans, és no binari, però, sobretot, és plural.»[6]

Va ser el primer director general de Drets i Diversitat[7] del Govern de les Illes Balears als voltants d'un dia emblemàtic com el 17 de maig, Dia Internacional contra l'LGTBI-fòbia de 2020 (any pandèmic). Sí, sembla que els missatges de condemna i de suport escullen moments concrets, fatídics o emblemàtics per fer-se més visibles.

Aquests missatges cal que vagin acompanyats d'altres fets i cal fer passos endavant amb accions que incorporin la perspectiva LGTBI en els instruments i les eines teòriques i pràctiques del quefer tècnic i administratiu, i preveure que totes les accions estiguin dotades amb pressupost i recursos humans suficients.

Una altra acció que s'ha fet en els darrers anys és revisar els protocols per introduir una perspectiva LGTBI, com el Protocol per a la prevenció i l'actuació en els supòsits d'assetjament sexual i d'assetjament per raó de sexe, que forma part del Pla d'igualtat del personal de serveis generals de la CAIB, entre d'altres.

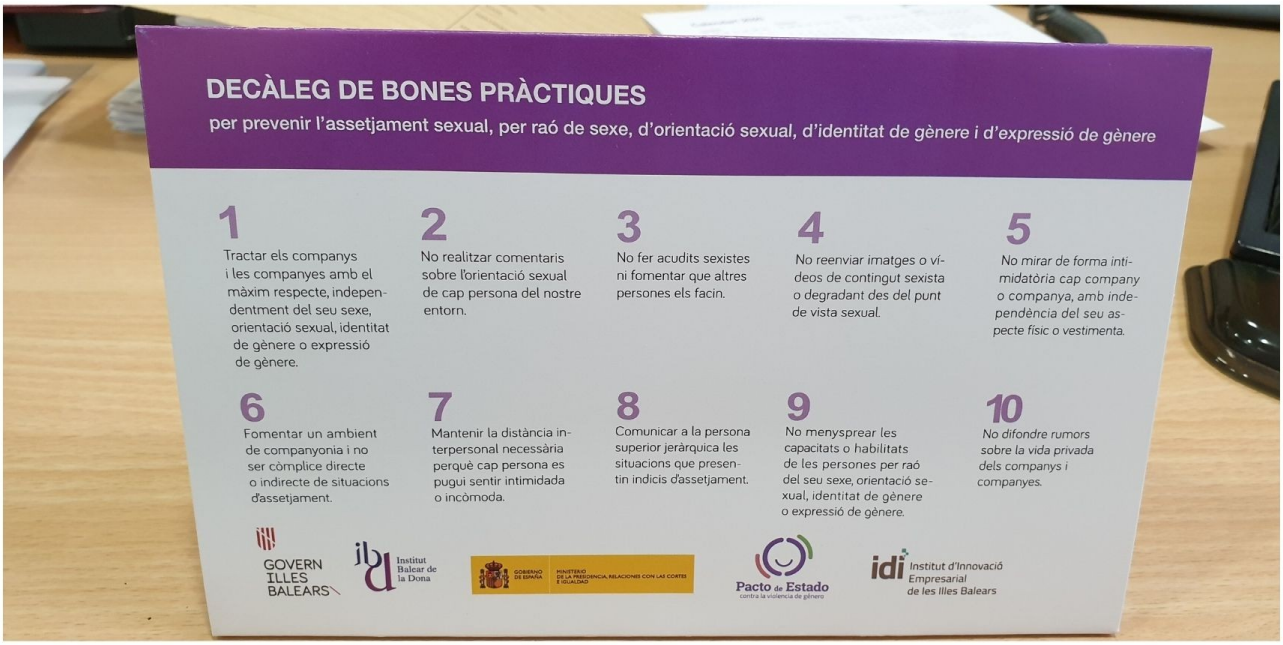
En la seva versió consolidada i després de molts de mesos de feina conjuntament amb la cap del Servei de Coordinació i Atenció a la Diversitat Sexual i de Gènere, que va participar en qualitat de convidada en la comissió tècnica del Pla d'igualtat, aquest Protocol **va modificar el títol, i es van tenir en compte situacions d'assetjament que pot patir el personal públic en l'exercici de la seva feina que són específics per motius d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere.**[8] Si feis feina en aquest àmbit, l'heu de conèixer, perquè ja sabeu que **dins les administracions públiques no només es pot exercir assetjament LGTBI-fòbic, sinó que també es pot patir**, i hem de tenir eines per prevenir-lo, detectar-lo i posar les mesures adients per actuar contundentment si el presenciam.

6 Frase de Pau Morlà, publicada en un article d'opinió al diari de Menorca i a Última Hora amb el títol «Conèixer per reconèixer, i estimar» en maig de 2020.
7 Primera vegada que en el Govern de les Illes Balears, en la denominació d'una direcció general, es visibilitza la paraula «Diversitat» amb competències de coordinació de les polítiques LGTBI, entre d'altres.
8 https://intranet.caib.es/sites/igualtat/protocol_per_prevenir_i_actuar_en_casos_assetjament_sexual_per_raa_de_sexe_o_daorientacia_sexual/?tipo=alfa

Si voleu conèixer més accions que s'han generat per erradicar l'LGTBI-fòbia en els darrers quatre anys i per fer efectius els drets de les persones i les famílies LGTBIAQ+, podeu accedir a l'Informe tècnic sobre el grau d'assoliment del II Pla estratègic, que està disponible en el microlloc institucional del Servei de Coordinació i Atenció a la Diversitat Sexual i de Gènere.[9]

Exemples de bones pràctiques institucionals amb relació a les polítiques públiques LGTBI

a) **Decàleg de bones pràctiques,** com a pràctica de sensibilització i difusió entre el personal de l'Administració de la CAIB (per l'altre costat és un calendari de l'any 2020).

9 Podeu descarregar aquest informe des de l'enllaç que hi ha a la bibliografia.

b) **Declaració de condemna** aprovada en sessió extraordinària del Consell d'LGTBI de les Illes Balears el 21 de juliol de 2021, presidida per la presidenta del Govern de les Illes Balears.

CAP AGRESSIÓ SENSE RESPOSTA!

Consell LGTBI d'Illes Balears

21 juliol 2021

DECLARACIÓ DE CONDEMNA CONTRA LES AGRESSIONS LGTBI-FÒBIQUES DE DINS I FORA DE LES ILLES

El Ple del Consell de Lesbianes, Gais, Trans, Bisexuals i Intersexuals de les Illes Balears condemna qualsevol manifestació d'odi mostrat cap a persones del col·lectiu LGTBI, a qualsevol àmbit de la vida pública i privada, especialment aquells atacs físics i verbals que han tingut lloc recentment a les Illes Balears i altres territoris de l'Estat.

El compromís del Consell d'LGTBI amb la prevenció contra i l'erradicació de l'LGTBI-fòbia és total, defensam unes Illes i una Espanya on totes les persones puguin ser, estimar i viure d'acord amb el que són, sense qüestionaments, atacs ni patologitzacions que posin en dubte els seus drets fonamentals. Per això, mostram el nostre absolut rebuig a qualsevol tipus de discriminació, odi o violència contra les persones LGTBI.

L'LGTBI-fòbia, com altres sistemes d'opressió que operen a la nostra societat, es mostra tant amb formes de discriminació subtils, indirectes o encobertes com amb absoluta cruesa. El darrer exemple és el de Samuel Luiz Muñiz, un al·lot de 24 anys que el passat 3 de juliol va morir assassinat a cops per persones que l'increparen amb insults homòfobs.

També hem conegut aquests dies el cas d'un jove, a Mallorca, que ha patit rebuig continuat i agressions per part dels seus familiars per la seva orientació sexual.

La Fiscalia ha manifestat que en els darrers mesos els delictes d'odi contra persones LGTBI han experimentat una pujada a les Illes Balears, especialment després del Dia de l'Orgull. Comentaris d'incitació a l'odi a les xarxes socials, col·locació de pancartes ofensives, agressions, insults...

Mentre encara ens demanàvem com aquestes situacions poden continuar donant-se en ple segle XXI, hem sentit veus que neguen o posen en dubte que la motivació d'aquests crims sigui l'LGTBI-fòbia. Davant qui sembra l'odi per després negar-ne l'existència, hem de posar totes les eines necessàries perquè tota la societat pugui detectar comportaments tan nocius. També hem de treballar per fer una pedagogia que permeti a totes les persones entendre l'abast i la gravetat del problema. Si tota una societat sap identificar correctament l'origen d'una agressió, sabrem respondre col·lectivament i gestionar-la de manera adequada.

D'altra banda, assistim amb preocupació a les notícies que ens arriben d'Hongria i Polònia, que estan aprovant i aplicant una legislació regressiva i ofensiva que viola flagrantment els drets humans. En el cas d'Hongria, la seva llei estigmatitza i discrimina les persones LGTBI.

En el cas de Polònia, en un dels majors actes de cinisme mai no vist, s'han declarat diversos territoris «zones sense ideologia LGTBI».

Davant d'aquests intents de regressió de drets lluitats per tots i totes durant dècades, el Ple del Consell d'LGTBI de les Illes Balears aplaudeix que el Parlament Europeu demani mesures que permetin acabar amb la propagació de la discriminació i el delicte d'odi homòfob a Europa, a través de l'adopció el passat 8 de abril de la resolució «B9-0412/2021 sobre la violació del Dret de la Unió i dels drets dels ciutadans LGBTIQ a Hongria a conseqüència de les modificacions legals aprovades pel Parlament Hongarès».

El 15 de juliol la Comissió Europea va iniciar expedients contra Hongria i Polònia per promoure lleis que violen els drets fonamentals de les persones LGTBI, el primer per la llei que prohibeix parlar de la sexualitat a les escoles i el segon per decretar «zones sense ideologia LGTBI».

A les Illes Balears fa anys que es van institucionalitzar el reconeixement a la diversitat de la nostra societat i la protecció i garantia dels drets LGTBI. Fa cinc anys es va aprovar la Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per erradicar l'LGTBI-fòbia, es va constituir el Consell LGTBI i les quatre illes compten ja amb serveis integrals d'atenció a la diversitat, a través dels consells insulars. Passes, sense cap dubte, absolutament imprescindibles per acabar amb l'LGTBI-fòbia i per fer de la nostra societat un espai on totes les persones se sentin segures de ser qui són sense ser jutjades, discriminades o assetjades per la mirada o per les accions dels altres.

Tot i els avenços aconseguits a l'àmbit normatiu i institucional, l'odi contra les persones que no encaixen dins les normes patriarcals continua manifestant-se. Per això, no podem abaixar la guàrdia en cap moment i hem de continuar lluitant per un món lliure d'LGTBI-fòbia, en el qual es respectin els drets de les persones independentment de la seva orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere.

El Consell d'LGTBI de les Illes Balears vol una societat lliure de veritat, on cap dels seus membres pateixi atacs motivats per l'odi o tengui por de patir-los, on la diversitat no es toleri, sinó que es respecti, es defensi i es reivindiqui. Cal tenir en compte que aquests fets no només afecten la víctima i el seu entorn, sinó també tota la societat, que rep el missatge i veu degradada la seva convivència. Una societat només és lliure si tots els seus membres tenen garantits els seus drets.

Mai no podem ser equidistants en la defensa dels drets de les persones LGTBI perquè mai no podem ser equidistants en la defensa dels drets humans. El silenci i l'abstenció en qüestions d'odi esdevenen còmplices. Per això, davant la discriminació i les agressions contra lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals, mostram la nostra ferma i unànime intenció de no fer ni una passa enrere, sinó moltes endavant: perquè els drets LGTBI són drets humans i les llibertats es guanyen, es protegeixen i s'amplien des de la col·lectivitat.

S'ADHEREIXEN A LA DECLARACIÓ

Ben Amics, Sa Clau de s'Armari, Chrysallis, Govern, Consells de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera, Ajuntament de Palma, PSIB, Podem, Més per Mallorca, Ciudadanos, CCOO, UGT, CAEB i UIB

c) Bona pràctica institucional en l'àmbit sanitari (2026)

Aquesta iniciativa exemplifica algunes qüestions cabdals de les polítiques públiques: la mirada interseccional a les causes de les violències des d'un punt de vista estructural i sistèmic, la coordinació interinstitucional des d'un enfocament transversal i comunitari i l'atenció personalitzada i respectuosa tant als processos com a les persones, per donar resposta a col·lectius en situació de major vulnerabilitat.

També cal destacar la importància de poder «replicar» aquesta iniciativa en altres contexts, com poden ser altres hospitals de les Illes Balears, així com fomentar la formació específica des d'un abordatge feminista interseccional.

El tracta d'una nota informativa emesa des de la Conselleria de Salut.[10] Aquí en teniu la transcripció:

Actualitat informativa del dia: 12/02/2026
Nota informativa
Conselleria de Salut

L'Hospital de Manacor, pioner en la posada en marxa del Codi Violeta

Es tracta d'un protocol d'actuació dissenyat especialment per garantir una atenció òptima a les víctimes de violència masclista.
S'ha habilitat un box amable, un espai segur que procura intimitat i acompanyament al Servei d'Urgències.

L'Hospital de Manacor treballa des de l'any 2020 per incorporar la perspectiva de gènere en la pràctica assistencial mitjançant el Comitè de Salut i Gènere. Enguany l'Hospital ha posat en marxa el Codi Violeta, un protocol assistencial dissenyat per oferir una resposta ràpida, segura i coordinada a persones que han patit violència masclista, violència sexual o violència per raó de gènere. Aquesta iniciativa reforça el compromís del centre amb la igualtat, la protecció dels drets humans i l'atenció integral des d'una perspectiva de gènere.

El Comitè de Salut i Gènere desenvolupa tres línies estratègiques fonamentals:

- Atenció a professionals, per sensibilitzar i formar el personal sanitari en matèria d'igualtat i violència contra les dones.
- Vinculació amb institucions comunitàries, per tal de crear xarxes de col·laboració amb entitats socials i organismes especialitzats.
- Atenció a persones que han patit violència, per garantir-los una resposta integral i humanitzada.

10 Podeu llegir la nota informativa i descarregar-la en format PDF des de l'enllaç que hi ha a la bibliografia.

En aquesta darrera línia, l'objectiu és atendre dones que siguin víctimes de violència masclista i sexual i persones del col·lectiu LGTBIQ+ que pateixin agressions relacionades amb el gènere, l'orientació sexual o la identitat de gènere.

El Codi Violeta s'activa quan una víctima acudeix a l'Hospital de Manacor i explica —o el personal sanitari detecta— que ha patit algun tipus de violència. En aquell moment s'habilita un *box amable*, un espai segur que garanteix intimitat i acompanyament. La víctima hi pot estar acompanyada per la persona que triï o demanar suport a l'Institut Balear de la Dona. A més, es designa un professional de referència que coordina tots els serveis, evita que la víctima hagi de repetir el relat, assegura la continuïtat assistencial i intenta fer la valoració en un únic acte, cosa que garanteix una atenció integral i humanitzada.

Cal destacar que aquest protocol es basa en la Guia d'atenció immediata a víctimes de violència sexual a les Illes Balears i en el marc normatiu següent:

■ D'àmbit internacional:
- Organització Mundial de la Salut.
- Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona (CEDAW).
- Conveni d'Istanbul.

■ D'àmbit estatal:
- Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere.
- Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual.
- Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per erradicar l'LGTBI-fòbia.
- Llei 4/2023, de 28 de febrer, per a la igualtat real i efectiva de les persones trans i per a la garantia dels drets de les persones LGTBI.

Segons les dades registrades l'any 2025, l'Hospital de Manacor ha atès 53 persones per mitjà d'aquest protocol: 26 casos de violència sexual, 25 de violència de gènere i 2 de violència domèstica. Aquestes xifres reflecteixen la magnitud del problema i la necessitat de continuar treballant en la prevenció, la detecció precoç i l'atenció integral des d'un enfocament interdisciplinari.

Per posar en marxa el protocol, des de 2023 s'ha treballat intensament en la formació i la sensibilització dels professionals impartint cursos sobre perspectiva de gènere, que han tingut una gran acceptació, atès que hi han assistit un total de 33 professionals. Les matèries tractades han estat les següents: violència i identitats, atenció a persones intersexuals o amb desenvolupament sexual diferent, i atenció a persones LGTBI. Actualment està obert el termini d'inscripció

per al pròxim curs[11], previst per al gener de 2026, que versarà sobre l'atenció a les persones LGTBIQ+.

També s'han duit a terme diverses activitats durant aquests tres anys: la Jornada d'Informació al Personal Sanitari sobre Recursos per a la Detecció i l'Atenció de la Violència Masclista, la presentació del Protocol d'Atenció Integral a Persones Intersexuals, el seminari «Abordatge interdisciplinari i recursos especialitzats en l'atenció de dones víctimes d'agressions sexuals», i la més recent, que es va dur a terme el proppassat mes de novembre: Jornada de Violència Masclista i Salut: una Responsabilitat Compartida.

Amb tot això, l'Hospital de Manacor reafirma el compromís amb la igualtat i la protecció de les víctimes i ofereix un entorn segur i professional per a les persones que pateixen violència. La posada en marxa del Codi Violeta és un pas decisiu per garantir que cap persona se senti tota sola en aquesta situació.

4. Reptes per consolidar les estructures en matèria de diversitat, igualtat de tracte i no-discriminació[12]

«Què han de transformar les polítiques LGTBI? Quin lloc han d'ocupar aquestes polítiques dins l'estructura de l'Administració pública, en general, i dels ens locals, en particular? Quin paper ha de tenir la diversitat sexual i de gènere en les polítiques socials, d'ocupació, de salut, d'habitatge, de migració, d'urbanisme, etc.? Si es considera que les desigualtats entre home i dona i les desigualtats que viuen les persones LGTBI formen part d'un mateix sistema sexe-gènere i tenen una mateixa font d'opressió, en quins moments calen accions específiques i quan s'han d'articular respostes interseccionals? En quins moments s'han de posar en marxa serveis propis i quan és més adient optimitzar els recursos per desenvolupar actuacions compartides?»[13]

Aquestes preguntes es van responent mentre feim camí, malgrat que moltes vegades no les tinguem tan presents com caldria. Hem vist que les polítiques públiques han de ser transversals i necessiten transformar les estructures de poder per combatre les desigualtats des de l'origen, però a les persones en situacions més vulnerables aquesta fita els arriba tard, per això encara hem de continuar treballant amb accions específiques. Tractar el que és individual sense deixar de banda el que és estructural.

11 Aquest paràgraf, per error, fa esment a un curs de gener de 2026 anterior a la data de la nota informativa.
12 Trobareu més fites en l'annex de la unitat didàctica 2 relacionades amb les polítiques públiques.
13 Extret de SOLÁ, Míriam i GARCÍA, Nagore (Fundació SURT). *Ampliar la mirada sobre les violències de gènere. Cap a un model d'atenció a persones LGTBI*. Podeu descarregar aquesta publicació des de l'enllaç que hi ha a la bibliografia.

El sistema institucional i burocràtic que tenim en les administracions públiques és el primer entrebanc que cal superar; cal compensar-lo des d'una actitud i un esforç afegit de les persones amb vocació de servei públic, que volem continuar treballant cada dia per millorar la vida de tota la ciutadania i qüestionar allò que pensàvem que era immutable, o, almenys, aprendre a fer-nos preguntes noves per arribar a trobar, tal vegada, respostes més eficients. La qüestió del gènere, de la sexualitat i de la corporalitat no afecta només les persones LGTBIAQ+, sinó tota la societat.

També cal incorporar una mirada més àmplia tenint en compte la resta de motius de discriminació que preveu la Llei 15/2022 (fins a 14 causes diferents), perquè totes les discriminacions estan creuades i multipliquen el patiment de les persones i els col·lectius. Aquest és un dels grans reptes que tenim com a administracions públiques i com a societat. Al cap i a la fi és una qüestió de respecte als drets humans: **posar en marxa polítiques públiques garantistes dels drets, que remouen obstacles i són respectuoses amb les necessitats reals de les persones sense generar més desigualtats.**

BIBLIOGRAFIA

SOLÁ, Míriam i GARCÍA, Nagore (Fundació SURT). *Ampliar la mirada sobre les violències de gènere. Cap a un model d'atenció a persones LGTBI*. Podeu descarregar aquesta guia i altres publicacions interessants en la web de la Fundació SURT des d'aquest enllaç:
https://surt.org/publicacions/
(Aquesta publicació va ser cofinançada per la Unió Europea en el marc del Programa REC (2014-2020). Us la recoman sobretot a les persones que treballau amb violències de gènere (violències masclistes) o teniu interès en aquest tema des d'una perspectiva LGTBI).

Decret 47/2018, de 21 de desembre, de traspàs als consells insulars de les funcions i els serveis inherents a les competències pròpies d'aquests consells insulars que actualment exerceix l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears en matèria de polítiques LGTBI. Enllaç:
https://www.caib.es/sites/institutestudisautonomics/ca/n/decret_472018/

Decret 9/2017, de 24 de febrer, de regulació del Consell de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals de les Illes Balears (modificat pel Decret 33/2021, de 15 de juny). Enllaç al text consolidat:
https://www.caib.es/sites/institutestudisautonomics/ca/n/decret_9-2017/

II Pla estratègic de polítiques públiques LGTBI i en matèria de diversitat sexual, familiar i de gènere del Govern de les Illes Balears (2021-2024):
https://www.caib.es/sites/serveilgtbi/ca/ii_pla_estratagic_lgtbi_2021-2024_en_catala/

Informe d'assoliment de les accions (abril de 2025):
https://www.caib.es/sites/serveilgtbi/ca/informe_tacnic_grau_dassoliment_ii_pla_estratagic_lgtbi_2021-2024/

Bones pràctiques

Nota informativa de la Conselleria de Salut 12/02/2026: L'Hospital de Manacor, pioner en la posada en marxa del Codi Violeta. Es pot accedir a llegir la notícia i a descarregar-la en format PDF:
https://www.caib.es/pidip2front/ficha_convocatoria.xhtml?lang=ca&urlSemantica=lhospital-de-manacorpioner-en-la-posada-en-marxa-del-codi-violeta